

UO'K: 336:658 (575.1)

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati
mundarijasi

Оглавление автореферата диссертации доктора философии (PhD)
по экономическим наукам

Content of dissertation the abstract of Doctor of Philosophy (PhD)
on economical sciences

Shermuxeimedov Akmal Komiljonovich

O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik jamiyatlarida dividend siyosatini
takomillashtirish.....3

Шермухамедов Акмал Комилжонович

Совершенствование дивидендной политики в акционерных обществах
Республики Узбекистан.....29

Shermukhamedov Akmal Komiljonovich

Improving the dividend policy in joint-stock companies of the Republic of
Uzbekistan.....49

E'lon qilingan ishlar ro'yxati

Список опубликованных работ
List of published works.....57

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
HUZURIDAGI ILMIY DARAJALAR BERUVCHI
DSc.03/10.12.2019.I.16.01 RAQAMLI ILMIY KENGASH
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

SHERMUXAMEDOV AKMAL KOMILJONOVICH

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA
DIVIDEND SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH

08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit

iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi
AVTOREFERATI

Toshkent – 2025

Falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi mavzusi Oliy attestatsiya komissiyasida B2022.2.
PhD/Iqt2594 raqam bilan ro'yxatga olingan.

Dissertatsiya Toshkent davlat iqtisodiyot universitetida bajarilgan.

Dissertatsiya avtoreferati uch tilda (o'zbek, rus, ingliz (rezyume)) Ilmiy kengash veb-sahifasida (www.tsue.uz) va «Ziyonet» Axborot-ta'lim portalida (www.ziyonet.uz) joylashtirilgan.

Ilmiy rahbar: Temirov Abdulaziz Alimjanovich
iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Rasmiy opponentlar: Tashmurodova Buvsara Egamovna
iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Yetakchi tashkilot: **Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti**

Dissertatsiya himoyasi Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti huzuridagi DSc.03/10.12.2019.I.16.01 raqamli Ilmiy kengashning 2025-yil «___» kuni soat ___dagi majlisida bo'lib o'tadi. Manzil: 100066, Toshkent shahri, I.Karimov ko'chasi, 49 uy. Tel.: (99871) 239-01-49; faks: (99871) 239-27-23; e-mail: info@tsue.uz

Dissertatsiya bilan Toshkent davlat iqtisodiyot universitetining Axborot-resurs markazida tanishish mumkin (___raqami bilan ro'yxatga olingan). (Manzil: 100066, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi, 49 uy. Tel.: +99871-239-28-72; +99871-239-43-51, e-mail: info@tsue.uz).

Dissertatsiya avtoreferati 2025-yil «___» kuni tarqatildi.
(2025-yil «___» ___dagi ___raqamli reyestr bayonnomasi).

S.U. Mexmonov
Ilmiy darajalar beruvchi Ilmiy kengash raisi, i.f.d., professor

U.V. Gafurov
Ilmiy darajalar beruvchi Ilmiy kengash ilmiy kotibi, i.f.d., professor

S.K. Xudoyqulov
Ilmiy darajalar beruvchi Ilmiy kengash qoshidagi Ilmiy seminar raisi, i.f.d., professor

KIRISH (falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi annotatsiyasi)

Dissertatsiya mavzusining dolzarbligi va zarurati. Jahon iqtisodiyotida aksiyadorlik jamiyatlarida dividend siyosatini takomillashtirish moliyaviy menejmentning strategik yo'nalishlaridan biri sifatida kompaniyalarning bozor qiymatini oshirish, investision jozibadorlikni kuchaytirish hamda aksiyadorlar manfaatlarini samarali muhofaza qilish imkonini beradi; dividend siyosatining aniq, shaffof va barqaror asosda yuritilishi aksiyadorlik jamiyatining moliyaviy barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatib, ichki va tashqi investorlar ishonchini mustahkamlaydi, bu esa kapital bozorlari rivoji va korporativ boshqaruvning shaffofligini ta'minlash orqali umumiy iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi. Ma'lumotlarga ko'ra, "2025 yilning sentabr oyiga ko'ra, Apple kompaniyasi 3,5 trillion AQSH dollari, Saudi Aramco kompaniyasi 1,6 trillion AQSH dollari, Microsoft kompaniyasi 4 trillion AQSH dollari, Google kompaniyasi 1,8 trillion AQSH dollari hajmida kapitallashuvga ega bo'lgan". Bunga kompaniyalarning bir necha o'n yillik davomida muntazam ravishda dividend to'lab kelayotganligi, bu esa qo'shimcha aksiyalar emissiyalarini muvaffaqiyatli joylashtirishga imkon berganligi, aksiyalar orqali arzon moliyaviy resurslar jalb qilish esa innovatsion faoliyatni moliyalashtirishda muhim ahamiyat kasb etganligi ijobiy ta'sir ko'rsatib kelmoqda. Shuningdek, kompaniyalar dividend to'lovlari yuzasidan dividendlar tarixi, kompaniyalar kesimida dividend prognozlarini va ularning aksiyalar kurslariga ta'siri global miqyosda yetakchi reyting agentliklari, auditorlik kompaniyalari va konsalting kompaniyalari tomonidan tahlil qilib borilmoqda. Aynan mazkur jihatlarda milliy va xalqaro miqyosda aksiyadorlik jamiyatlarida dividend siyosatini muntazam ravishda takomillashtirib borishni taqozo etmoqda.

Dunyo amaliyotidagi ilmiy tadqiqotlarda aksiyadorlik kompaniyalarida dividend siyosati, dividend to'lovlari tahlillari, investision jozibadorlik, dividend to'lovlari va aksiya kursi o'rtasidagi uzviy bog'liqlik, dividend siyosatining minoritar va majoritar aksiyadorlar moliyaviy holatiga ta'siri bois doimiy diqqat-e'tibordagi masalalar hisoblanadi. So'nggi yillarda mustaqil direktorlar va dividend siyosati o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, direktorlar kengashida gender tenglikning dividend siyosatiga ta'siri, dividend to'lash shakllarining aksiyalar likvidligiga ta'sir darajasi, atrof-muhit ifloslanishining dividend siyosatiga ta'siri, biznes strategiyasida dividend siyosatini hisobga olish, transchegaraviy birlashish va qo'shib olishlarning dividend siyosatiga ta'sir darajasini baholash, yashil iqtisodiyot rivojlanishi uchun dividend siyosatining o'z o'rnini borligi, aksiyalarni muvaffaqiyatli global ommaviy joylashtirishdan so'ng, investorlar bilan moliyaviy munosabatlarni samarali tashkil etish yuzasidan dividend siyosatini yuritish, kabilar yuzasidan kengroq tadqiqotlar olib borilishi zarurligini anglatadi.

O'zbekistonda 2026-yil yakuniga qadar "Iqtisodiyotda moliyaviy resurslarni ko'paytirish maqsadida, kelgusi 5 yilda fond bozori aylanmasini 200 million AQSH dollaridan 7 mlrd. AQSH dollariga yetkazish" ustuvor maqsad sifatida belgilangan. Bunga erishish uchun keng miqyosli xususiy lashtirishni amalga oshirish, bank

¹www.apple.com, www.aramco.com, www.microsoft.com, www.abc.xyz saytlari ma'lumotlari asosida dissertant tomonidan tuzilgan.